

Sygn. akt II AKa 436/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Wojciech Andruszkiewicz

Sędziowie: SSA Dorota Rostankowska (spr.)

SSA Jacek Pietrzak

Protokolant: stażysta Arkadiusz Wypych

przy udziale Prokuratora wykonującego zadania Prokuratora Regionalnego w Gdańsku Krzysztofa Nowickiego

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2016 r.

sprawy

S. T.

oskarżonego z art. 258 § 1 k.k.; art. 56 ust. 1 i 3 Ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 59 ust. 1 Ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. o w zw. z art. 65 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora Prokuratury Okręgowej (...)

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku

z dnia 14 lipca 2015 r., sygn. akt **II K 29/13**

I. zmienia zaskarżony wyrok w 2 pkt. w ten sposób, że za podstawę wymiaru kary za czyn przypisany S. T. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. przyjmuje art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z dnia 1.04.2011 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii Dz. U. z 2011 r., nr 117, poz. 678) w zw. z art. 33 § 1,2 i 3 k.k. i art. 4 § 1 k.k. i wymierza mu karę roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 80 (osiemdziesiąt) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na 10 (dziesięć) złotych;

II. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. K. Kancelaria Adwokacka w S. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych brutto tytułem zwrotu kosztów obrony z urzędu udzielonej oskarżonemu w postępowaniu odwoławczym;

IV. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w wysokości 340 (trzysta czterdzieści) złotych za obie instancje;

V. zwalnia oskarżonego od wydatków postępowania odwoławczego, którymi obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Słupsku rozpoznawał sprawę **S. T.** oskarżonego o to, że:

I. w okresie od maja 2005r. do kwietnia 2007r. w C. i innych miejscowościach brał udział w zorganizowanej grupie przestępczej, w skład której wchodził S. K., P. P., A. G., B. S., M. K., R. F., T. P., C. W. i inne osoby, mającej na celu popełnianie przestępstw polegających na wewnątrzspółnotowym nabywaniu i przywożeniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków odurzających i substancji psychotropowych oraz obrocie środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, tj. o przestępstwo z art.258 § 1 kk,

II. w okresie od kwietnia 2004r. do kwietnia 2007r. w C. i innych miejscowościach, działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, w zorganizowanej grupie przestępczej, w skład której wchodził S. K., P. P., A. G., B. S., M. K., R. F., T. P., C. W. i inne osoby, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej uczestniczył w obrocie znacznymi ilościami środków odurzających i substancji psychotropowych w postaci marihuany w ilości nie mniejszej niż 350 gram, co stanowi nie mniej niż 350 porcji o wadze 1 grama, w ten sposób, iż nabywał wymienione środki i substancje od S. K. i innych osób, a następnie przekazywał kolejnym osobom w celu dalszej odsprzedaży, a w tym A. G. i T. P., a nadto na polecenie S. K. i M. K. przechowywał dla nich środki odurzające i substancje psychotropowe w nieustalonej ilości, tj. o przestępstwo z art.56 ust.1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii i art.59 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art.11 § 2 kk w zw. z art.12 kk i w zw. z art.65 § 1 kk,

Wyrokiem z dnia 14 lipca 2015r. w sprawie sygn. akt II K 29/13:

oskarżonego S. T. uniewinnił od popełnienia czynu opisanego w pkt. I części wstępnej wyroku, tj. występku z art.258 § 1 kk;

oskarżonego S. T. w ramach czynu opisanego w pkt. II części wstępnej wyroku uznał za winnego tego, że w okresie od maja 2005r. co najmniej do maja 2006r. w C., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu ze S. K. i inną ustaloną osobą uczestniczył w obrocie znacznymi ilościami środków odurzających w postaci marihuany w ilości co najmniej 3.000 gram, co stanowi nie mniej niż 3.000 porcji o wadze 1 grama, w ten sposób, iż przyjmował wymienione środki od S. K., B. W. i innej ustalonej osoby na przechowanie celem ich dalszej dystrybucji przez wymienionych, z której to ilości 150 gram marihuany do dalszej odsprzedaży przekazał T. P., a nadto zbył G. P. 30 gram marihuany za łączną kwotę co najmniej 540 złotych celem jej dalszej odsprzedaży, zbył A. G. celem dalszej odsprzedaży oraz udzielił w celu osiągnięcia korzyści majątkowej marihuanę o łącznej wadze co najmniej 200 gram za kwotę co najmniej 3.600 złotych, udzielił A. K. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej marihuanę w łącznej ilości co najmniej 2,5 grama za łączną kwotę co najmniej 62,5 złotych, tj. występku z art.56 ust.1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii i art.59 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art.11 § 2 kk w zw. z art.12 kk w zw. z art.4 § 1 kk (w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 1 kwietnia 2011r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw oraz ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw i za to na podstawie art.56 ust.3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art.11 § 3 kk w zw. z art.4 § 1 kk (w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 1 kwietnia 2011r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw oraz ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw skazał go na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności, obok której wymierzył mu karę grzywny w ilości 80 stawek dziennych, ustalając wartość jednej stawki dziennej na kwotę 10,-zł.;

na podstawie art.63 § 1 kk w zw. z art.4 § 1 kk (w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu okres pozbawienia wolności w sprawie od dnia 24 października 2014r. do dnia 15 kwietnia

2015r., przyjmując, że jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;

na podstawie art.45 § 1 kk w zw. z art.4 § 1 kk (w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw orzekł wobec oskarżonego S. T. na rzecz Skarbu Państwa przepadek korzyści majątkowej uzyskanej z popełnienia przestępstwa w łącznej kwocie 4.202,50 zł.;

zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Słupsku na rzecz adw. W. K. kwotę 1.771,20 zł. wraz z podatkiem VAT tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną oskarżonemu z urzędu;

zasądził od oskarżonego S. T. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 1.455,60 zł., w tym 340,-zł. tytułem opłaty, zaś w zakresie czynu, od popełnienia którego oskarżony został uniewinniony, orzekł że koszty procesu ponosi Skarb Państwa.

Apelację od wyroku wywiódł Prokurator Prokuratury Okręgowej we (...)zaskarżając go na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej orzeczenia o winie oraz o karze i zarzucając mu:

I. odnośnie pkt 1 sentencji zaskarżonego wyroku błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść poprzez niesłuszne przyjęcie, wbrew zasadom określonym w art.7 kpk, a wynikający z dowolnej i sprzecznej z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego oceny zgromadzonego materiału dowodowego w tym wyjaśnień oskarżonego, a także zeznań i wyjaśnień pozostałych osobowych źródeł dowodowych oraz oparcie się na ustaleniach poczynionych przez Sąd Okręgowy w Słupsku w wyroku dotyczącym spraw innych oskarżonych działający w ramach niniejszej zorganizowanej grupy przestępczej II K 69/11, przy równoczesnym pominięciu ustaleń poczynionych przez Sąd w wyroku II K 113/11 bez wskazania przekonywujących przesłanek tegoż i stwierdzenie, że oskarżony S. T. nie dopuścił się przestępstwa z art.258 § 1 kk podczas, gdy prawidłowa ocena całości materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że oskarżony świadomie działał w zorganizowanej grupie mającej na celu popełnianie przestępstw, a tym samym popełnił występki z art.258 § 1 kk, a w dalszej konsekwencji, iż czynu opisanego w pkt. II dopuścił się działając w związku z art.65 § 1 kk;

II. odnośnie pkt 2 sentencji zaskarżonego wyroku obrazę przepisów prawa materialnego art.11 § 3 kk w zw. z art.59 ust. 1 uopn poprzez przywołanie w kwalifikacji prawnej czynu i wskazaniu jako podstawy skazania spośród zbiegających się kwalifikacji prawnych przepisu art.56 ust.1 i 3 cyt. ustawy, podczas gdy w świetle przywołanego art.11 § 3 kk Sąd zobligowany był przyjąć w przypadku realnego zbiegu przestępstw karę najsurowszą spośród zbiegających się kwalifikacji, a w tym przypadku z art.59 ust. 1 uopn i w konsekwencji orzec karę pozbawienia wolności w dolnej jej granicy nie mniejszej jednak od roku;

Wniósł o:

I. w przypadku podzielenia stanowiska skarżącego w przedmiocie zarzutu opisanego w pkt. I apelacji, uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej pkt 1 i 2 sentencji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi 1 instancji;

alternatywnie zaś, gdyby sąd nie znalazł podstaw do takiego przyjęcia:

II. zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej pkt 2 sentencji poprzez wskazanie, iż Sąd karę za tenże czyn orzeka na podstawie art.59 ust.1 i wymierzenie na tej podstawie oskarżonemu kary roku pozbawienia wolności oraz przyjęcie za podstawę orzeczonej kary grzywny art.33 § 2 kk,

przy jednoczesnym utrzymaniu wyroku z pozostałej części bez zmian.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wywiedziona w powyższej sprawie jest częściowo zasadna.

W pierwszej kolejności Sąd II instancji odniesie się do zarzutu uznanego za chybiony.

Sąd Apelacyjny nie podziela poglądu skarżącego, że Sąd I instancji dopuścił się naruszenia przepisu art.7 kpk a co za tym idzie, niezasadnie uniewinnił oskarżonego S. T. od zarzutu popełnienia przestępstwa z art.258 § 1 kk.

Skutku oczekiwanego przez skarżącego nie może przynieść podnoszona okoliczność przyznania się oskarżonego S. T. do popełnienia występku z art.258 § 1 kk podczas przesłuchania w dniu 27 stycznia 2010r. Wskazać bowiem należy na okoliczności złożenia tej treści oświadczenia. Odbyło się to w sytuacji, gdy oskarżony chciał skorzystać z instytucji skazania bez rozprawy w oparciu o przepis art.335 kpk. O tym, że było to jedynie formalne oświadczenie o przyznaniu się nie mogące stanowić – przy braku innych dowodów - podstawy do skazania świadczy nie tylko fakt nie podtrzymania tego stanowiska w toku kolejnych przesłuchań ale również i to, że poza wypowiedzeniem słów „do popełnienia zarzucanych mi czynów przyznaję się w całości” oskarżony nie wypełnił tych wyjaśnień żadną treścią, w szczególności w odniesieniu do zarzutu popełnienia przestępstwa z art.258 § 1 kk. Odmówił bowiem składania wyjaśnień stwierdzając jedynie, że nie podtrzymuje swoich wcześniejszych wyjaśnień (k.432 akt sprawy). Nie sposób zatem na protokole przesłuchania z dnia 27 stycznia 2010r. podejrzanego wówczas S. T. oprzeć wskazanego zarzutu. Za dowolne uznać należy twierdzenie skarżącego, że zacytowane wyżej wyjaśnienia oskarżonego S. T. świadczą o jego świadomości zarówno co do istnienia grupy przestępczej, jak i swojego w jej ramach funkcjonowania. Chybionym jest odwoływanie się do „wcześniejszych rozstrzygnięć przeprowadzonych przez Sąd Okręgowy na bazie tożsamego materiału dowodowego”. Przypomnieć bowiem należy skarżącemu o zasadzie autonomii orzekania sądu uregulowanej w treści przepisu art.8 § 1 kpk. Depozycje przesłuchiowanych w tej sprawie osób zostały poddane ocenie Sądu I instancji zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów i ocena ta zyskała aprobatę sądu odwoławczego. Powołując się na „szereg relacji” mających potwierdzać tezy aktu oskarżenia w zakresie zarzutu z art.258 § 1 kk, apelujący podniósł argumenty, które nie zyskały aprobaty Sądu II instancji. Odnosząc się do powołanych przez skarżącego spraw: V Ds. 102/07, II K 69/11, II K 113/11 i II K 47/12 ponownie wskazać należy na zasadę autonomii sądu, o jakiej mowa w przepisie art.8 § 1 kpk. Uznanie za wiarygodne zeznań i wyjaśnień S. K., szczególności w zakresie wskazania na oskarżonego S. T. jako osobę współpracującą z nim w zakresie dystrybucji narkotyków nie może być uznane za potwierdzenie działania tego ostatniego w ramach zorganizowanej grupy przestępczej. Współpraca bowiem w popełnianiu przestępstw nie jest tożsama z działaniem w ramach zorganizowanej grupy przestępczej. Tezie o działaniu oskarżonego S. T. wspólnie i w porozumieniu ze S. K. w obrocie środkami odurzającymi nie przeczy Sąd Okręgowy, co znajduje wyraz w opisie czynu przypisanego oskarżonemu w pkt. 2 zaskarżonego orzeczenia. Swobodnej ocenie zostały również poddane zeznania wskazanych w apelacji świadków: K. O. i T. P., którzy poza ogólnym stwierdzeniem, które nie jest kwestionowane w powyższej sprawie, że oskarżony S. T. handlował narkotykami na terenie C. nie złożyli zeznań, które potwierdzałyby zarzut działania tego oskarżonego w ramach zorganizowanej grupy przestępczej. Co do pozostałych wskazanych w apelacji osób (C. W., P. O., M. K.) sam skarżący przyznał, że nie żądał przesłuchania ich w toku postępowania jurysdykcyjnego zakończonego zaskarżonym orzeczeniem. Skoro tak to nie sposób dociec jakim sposobem Sąd Okręgowy orzekający w niniejszej sprawie miał zapoznać się z treścią przytaczanych przez skarżącego zeznań i wyjaśnień. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że na rozprawie w dniu 3 lipca 2015r. Sąd Okręgowy w oparciu o przepis art.394 § 2 kpk w zw. z art.392 § 1 kpk ujawnił wyjaśnienia i zeznania wskazanych przez skarżącego osób (k.1167-1167v akt sprawy).

Za całkowicie chybiony uznać należy zarzut braku odniesienia się w należyтым stopniu przez Sąd I instancji do poglądów doktryny i orzecznictwa związanych z kwestią działania w ramach zorganizowanej grupy przestępczej. Sąd ten bowiem przytoczył szereg orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych oraz poglądów doktryny mających przełożenie na realia rozpoznawanej sprawy, którymi poparł dokonane ustalenia o braku podstaw do przypisania oskarżonemu S. T. działania w ramach zorganizowanej grupy przestępczej (str.14-23 uzasadnienia wyroku). Skarżący tymczasem powołał orzeczenia sądów apelacyjnych nie wykazując aby miały one odniesienie do realiów rozpoznawanej sprawy. Za wystarczające w tym zakresie nie sposób bowiem uznać ogólnego stwierdzenia, że grupa przestępcza, w ramach której miał – w ocenie skarżącego – funkcjonować oskarżony charakteryzowała się określonym stopniem organizacji strukturalnej (str.11 apelacji).

Rację ma natomiast skarżący twierdząc, że w zakresie czynu przypisanego oskarżonemu w pkt. 2 wyroku doszło do błędnego określenia podstaw prawnych wymiaru kary a co za tym idzie, do wymierzenia kary niezgodnej z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Sąd Okręgowy czyn przypisany oskarżonemu S. T. zakwalifikował z art.56 ust.1 i 3 i art.59 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art.11 § 2 kk w zw. z art.12 kk w zw. z art.4 § 1 kk (w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 1 kwietnia 2011r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw oraz ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw), za podstawę wymiaru kary, przy zastosowaniu art.11 § 3 kk przyjmując art.56 ust.3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 1 kwietnia 2011r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw oraz ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw). Tak przyjęta podstawa wymiaru kary sprzeczna jest z treścią art.11 § 3 kk, który stanowi, że w wypadku zaistnienia przesłanek do zastosowania art.11 § 2 kk sąd wymierza karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą. W realiach rozpoznawanej sprawy przepisem tym jest art.59 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, nie zaś powołany przez Sąd I instancji art.56 ust.3 tejże ustawy. W realiach rozpoznawanej sprawy, biorąc pod uwagę zasadę określoną w przepisie art.4 § 1 kk, zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 1 kwietnia 2011r. o zmianie w/w ustawy. Przepis art.56 ust.3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zagrożone było wówczas karą pozbawienia wolności do lat 10 (czyli dolną granicą ustawowego zagrożenia był jeden miesiąc pozbawienia wolności). W tym samym czasie dolna granica ustawowego zagrożenia za czyn z art.59 ust.1 zagrożony była wyższa, bo wynosiła (i nadal wynosi) rok pozbawienia wolności, przy takim samym górnym pułapie zagrożenia, tj. 10 lat pozbawienia wolności. Tym samym to przepis art.59 ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii winien stanowić podstawę wymiaru kary w rozpoznawanej sprawie. Wobec powyższego, zmianie ulega również podstawa prawna orzeczenia kary grzywny. Nie jest nią już bowiem przepis art.56 ust.3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii a przepisy ogólne z Kodeksu karnego, tj. art.33 § 1, 2 i 3 kk. Wobec zmiany podstawy prawnej, zmianie musiał ulec również wymiar orzeczonej kary pozbawienia wolności. Aprobata Sądu Apelacyjnego zyskał postulat skarżącego o wymierzenie oskarżonemu S. T. kary roku pozbawienia wolności. Kara ta bowiem, mając na uwadze ogólne i szczególne zasady wymiaru kary wskazane w art.53 § 1 i 2 kk jest karą współmierną, uwzględniającą wszystkie dyrektywy jej wymierzania. Jest ona w pełni współmierna do stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu, powinna spełnić zarówno cele zapobiegawcze w stosunku do oskarżonego, jak i potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Brak było jednocześnie przesłanek do zmiany wysokości grzywny orzeczonej wobec oskarżonego S. T..

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżone orzeczenie w pkt. 2 ten sposób, że: za podstawę wymiaru kary za czyn przypisany oskarżonemu S. T., przy zastosowaniu art.11 § 3 kk przyjął art.59 ust.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie ustawy z dnia 1.04.2011r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii) w zw. z art.33 § 2 kk i art.4 § 1 kk i wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 80 (osiemdziesiąt) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na 10 (dziesięć) złotych.

W pozostałym zakresie, nie stwierdzając zaistnienia przesłanek z art.439 kpk i art.440 kpk Sąd Apelacyjny wyrok Sądu I instancji utrzymał w mocy.

Na mocy przepisów 2 ust.1, 2 i 3, § 14 ust.2 pkt.5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w zw. z § 22 i 23 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu Sąd II instancji orzekł o kosztach obrony z urzędu udzielonej oskarżonemu S. T. w postępowaniu odwoławczym.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny orzekł na mocy art.626 § 1 kpk w zw. z art.624 § 1 kpk w zw. z art.634 kpk w zw. z art.1, 2 ust.1 pkt 3 i art.10 ust.1 Ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach

karnych wymierzając oskarżonemu opłatę za obie instancje i zwalniając go od obowiązku ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze, którymi obciążył Skarb Państwa.